

Innspill til representantforslag om å skrinlegge Bufdirs «Råd om møter med kjønnsmangfold for offentlige ansatte» - Dokument 8:77 S (2025–2026)

Lærere og helsesykepleiere etterspør råd og støtte

Sex og Politikk er landets største tilbyder av gratis og helhetlig seksualitetsundervisningsmaterieell for grunnskolen. Vår landsdekkende kampanje «Uke 6» ble i siste skoleår brukt av over 5000 undervisere ved omkring halvparten av landets skoler. Vi tilbyr også undervisningsmaterieell til videregående skole, samt undervisning i lærer- og barnehageutdanninger. Arbeidet vårt har som mål å fremme seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR), og å bidra til at barn og unge får kunnskap og ferdigheter som støtter trygge og informerte valg i eget liv.

Gjennom dette arbeidet har vi i Sex og Politikk jevnlig kontakt med undervisere i hele landet. Mange beskriver tematikk knyttet til kropp, kjønn, identitet og seksualitet som krevende. Dette gjelder både selve undervisningen og situasjoner som oppstår i møte med enkeltelever eller elevgrupper. Flere undervisere etterspør faglig støtte og veiledning i hvordan slike spørsmål kan håndteres på en profesjonell og inkluderende måte.

Bufdirs råd om møter med kjønnsmangfold for offentlige ansatte må forstås i denne sammenhengen. Rådene er ment som et svar på et reelt behov for veiledning og støtte i profesjonsutøvelsen. De søker å bidra til likeverdige og ikke-diskriminerende møter i offentlige tjenester, og til å styrke – ikke erstatte – de ansattes faglige vurderinger.

Råd er ikke forpliktende

Sex og Politikk er uenig i representantforslaget som ber regjeringen skrinlegge disse rådene. Etter vår vurdering gir forslaget et forenklet bilde av både formålet med og innholdet i rådene.

Et sentralt premiss i representantforslaget synes å være en bekymring for at Bufdirs råd vil fungere som en form for tvang eller pålegg. Vi deler ikke denne vurderingen. Bufdir presiserer at rådene ikke etablerer nye plikter, men skal støtte ansatte i å ivareta plikter som allerede gjelder. Rådene er formulert som anbefalinger og eksempler for å være anvendelige i ulike kontekster og tilpasset lokale forhold.

Fra vårt ståsted er det viktig å understreke at veiledning og profesjonelt skjønn ikke er motsetninger. Tvert imot kan kunnskapsbaserte veiledere gi et bedre grunnlag for å

SEXPOLITIKK

utøve skjønn på en trygg og reflektert måte, særlig i møte med tematikk som mange opplever som krevende.

Likeverd og ikke-diskriminering i fokus

Norsk samfunnsliv bygger på prinsipper om likeverd, inkludering og ikke-diskriminering. Dette er prinsipper det er bred politisk enighet om, og som kommer til uttrykk i politiske programmer, veiledninger og andre styringsdokumenter. Vi er med andre ord enige om at offentlige tjenester skal arbeide aktivt for å fremme likestilling og hindre diskriminering, også på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Bufdirs råd må ses i lys av dette overordnede rammeverket. Rådene har ikke til hensikt å definere identitet eller fastsette «riktige» svar i komplekse spørsmål og situasjoner, men å bidra til at offentlige ansatte møter mennesker med respekt, forutsigbarhet og faglig trygghet. Dette er en forutsetning for tillit mellom innbyggere og offentlige tjenester.

Å skrinlegge slike råd vil etter vår vurdering sende et uheldig signal om at arbeidet med likeverdige tjenester for enkelte grupper ikke skal prioriteres, til tross for at dette er godt forankret i norsk lovgivning og forvaltningspraksis.

Sex og Politikks anbefalinger

Offentlig ansatte, herunder lærere, barnehageansatte og andre som jobber tett på barn og unge, står daglig i komplekse situasjoner. De forventes å ivareta barns beste, forebygge diskriminering, sikre trygge læringsmiljøer og samtidig forholde seg til foresatte, regelverk og faglige rammer.

Når disse profesjonsutøverne etterspør støtte i møte med spørsmål om kjønn og identitet, er ikke svaret å fjerne veiledning, men å sikre at den er tydelig, balansert og faglig forankret. Bufdirs råd er nettopp et forsøk på å gjøre tilgjengelig relevant kunnskap, erfaring og regelverk.

Sex og Politikk anbefaler derfor at Stortinget:

- avviser representantforslaget om å skrinlegge Bufdirs «Råd om møter med kjønns mangfold for offentlige ansatte»

SEXOPOLITIKK

- presiserer tydeligere at rådene er ment som veiledning og støtte, ikke som bindende pålegg på bekostning av faglige vurderinger

Vennlig hilsen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tor-Hugne Olsen'. The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Tor-Hugne Olsen, daglig leder